

Det er ens eget indre som er sorgens og gledens kilde.

Knut Hamsun.

FOLK OG LAND

Nr. 3 - 5. årg.

Lørdag 21. januar 1956

Løssalg 50 øre

Det er ikkje me som skal tala for folk. Livet vårt skal tala.

Arne Garborg.

Sensasjon: Den kjente Oslo-advokat Hans Kiær Mordt utgir bok om «Det urettferdige rettsoppgjør»

Rettsstaten kan forhåpentlig se en lysere framtid i møte, store ting har nemlig hendt siden forrige nummer av Folk og Land kom. Fra den høyt ansatte Oslo-advokat Hans Kiær Mordt foreligger plutselig og gledelig overraskende en bok (164 sider), hvis innhold og oppgave går fram av bokens tittel «Det urettferdige rettsoppgjør». Det er etter lang erfaring

som praktiserende høyesterettsadvokat, og etter å ha vært en meget benyttet, offentlig beskikket forsvarer under rettsoppgjøret, han offentliggjør sin bok, hvori han foretar et kvasst oppgjør med våre myndigheter for deres framferd etter 1945. Advokat Mordt har vel å merke aldri sognet til NS, eller på annen måte vært engagert innenfor NS-politikken. Han har ute-

lukkende som en velprøvet og selvstendig tenkende jurist funnet å måtte ta under kritisk vurdering det grunnlag og den form det såkalte landssvikoppgjøret fikk. På en gjennomført saklig måte har han ved ubestridelige faktiske opplysninger satt tingene på plass, det gjelder i høy grad også menn som f. eks. Solem og Løberg. Nærmere anmeldelse ved Eivind Blehr vil komme i neste nummer. «Det urettferdige rettsoppgjør» er utgitt av Forlaget Heim og Samfund, Oslo. Boken bør uoppholdelig kjøpes og leses av ethvert menneske som har aktelse for, og omtanke for Norges posisjon som kultur- og rettsstat.

Høyesterettsadvokat Hans Kiær Mordt er f. 29. aug. 1887 i Fredrikstad, sønn av sorenskriver Edvard Rantzau Mordt og Elisabeth Kiær. Embetseks. 1910. Overrettssakf. samme år. Dommerfullmektig i Tune og Onsøy 1911—1914. Fullmektig hos advokatene Lundh og Per Rygh, Oslo, 1914—1920. Eget kontor fra 1920, etter å ha tatt advokaturen. Studieopphold ved Leipzig universitet 1911. For en avhandling om Tømmerdriften i Glommensvassdraget fikk han i 1926 Kongens gulln.edalje. Gift med Ingrid Nordby.

7. februar

skal ordførerne i Østfold ha drakamp med flyvåpnet om det vanvittige påfunnet om å ta 30 000 mål skog i Trømborg og Rakkestad, Rødenes og Øy-mark til bombefelt.

Helge Grønstad:

Docent Løberg

Den 15. desbr. 1955 hadde Stockholmsavisen Dagens Nyheter en flerspaltet artikkel om de gjensittende nor-

nebolandets presse. «Ministerdrapet» i oktober hadde gjort situasjonen noe lummer for herr Løberg i den

Erling Bjørnson: Har en ny ånd steget i land i Norge?

Det som gir det spirende håp, når det gamle år faller og det nye kommer, er alene den indre røst, som i rettferdighetens navn banker på. Den urett «jeg» har lidd, vil løses av den menneskelige samvittighet og det gamle vakre brorskap imellom alle, vil atter bli Norges heder og ære.

Slike tanker følger oss når det gamle faller og det nye kommer. Håp gir alltid lindring i ens sinn, omenn det er en mager trøst. Men det evig onde må engang løses opp i kjærlighet, skal ikke samfunnet gå moralsk til grunne.

Og så kom det nye år og det vi håpet ble slått ned: De 11 ble ikke fri. Våre bønner om rettferdighet ble kvalt av de politiske dogmer, hvor makt er rett, som om løslatelse kunne kaste tvilens spire inn i landssvikoppgjørets rettferdighet! Som gisler for dette syn, måtte de fremdeles sitte bak de tykke murer, når kirkeklokkene kimet julen inn og slekt og venner samledes.

*

Har en ny ånd steget i land i Norge? Et kamuflert demokrati, som i det ytre dyrker Gud og konge, men i

konge, som steg i land i Norge etter frigjøringen.

Sikkerligen var der delte meninger i Norge om politiske spørsmål, den gang som alltid, men alle, alle handlet alene ut av sin samvittighet og det de mente var best for sitt kjære fedreland! Ikke en bar svik i sitt sinn, det lå fjernt ifra fortid og arv.

Det var et folk i forventning og jubel som møtte sin konge. Den nye dag skulle begynne og det som engang skilte, betydde lite mot det som samlet.

En større åpenbaring har vel Norge aldri hatt. Og så bar de hjemkomne med seg hatets gnist, ordet landssvik, og stemplet igjennom domstolene tusener på tusener for landssvik!

En større ulykke har heller ikke Norge hatt!

Hva er så landssvik? Har mange tenkt over det? Det er det største niddingsord man kan gi sin neste. Å svi-ke sitt land! Tenk over det! Og evig skamme seg over dem som bragte dette niddingsord inn i landet, inn til et folk, som over den hele verden var et eksempel på fedrelandskjærlighet og behersket verdighet.

La oss så se litt på dette

Er Kaganovitsj Sovjetunionens

Docent Løberg

Den 15. desbr. 1955 hadde Stockholmsavisen Dagens Nyheter en flerspaltet artikkel om de gjensittende norske «landssvik»-fanger. Artikkelen anga seg å stamme fra «vår utsände medarbe-tare Bengt Welff», men vi tar sikkert ikke meget feil når vi mener at det er stortingsmann Sverre Løberg som har vært inspirasjonskilden og den som har holdt den nevnte Welff i hånden under opplegget. Ikke bare «pryder» herr Løbergs bilde artikkelen, men en god del av stoffet blir lagt ham i munnen i form av direkte tale.

Sleipheten i artikkelen og datoen for dens framkomst peker på bestemte hensikter.

Det stundet nemlig mot jul og det hadde hele høsten ut-over vært mangt som tydet på at regjeringen omgikk med tanker om innen årsskiftet å gjøre en definitiv slutt på fangespørsmålet. Dette vakte stor bestyrtelse i herr Løbergs krets — «hatefronten». Her måtte ikke gis noen plass for nåde. Hatet måtte fortsatt holdes rødt og flammende. Og noe måtte gjøres for å motvirke enhver vakling innen rek-kene.

Midlet syntes å by seg i

Norge

er blit styrt slik at en meget alvorlig økonomisk omstillingsprosess forestår

nabolandets presse. «Ministerdrapet» i oktober hadde gjort situasjonen noe lum-mer for herr Løberg i den hjemlige parti-presse. En presseopinion i fremmed land måtte under disse omsten-digheter ansees særdeles hen-siktsmessig. Og da spesielt i Sverige, hvor almenheten vel nesten har like lite kjennskap til «landssvik»-oppgjørets bakgrunn og forskjellige fa-ser som den norske. I Sverige måtte det regnes med fri bane.

Artikkelen ble laget, og — den oppnådde fremtredende utstyr. Spalter opp og spal-ter ned, fylt av osende, ufor-sonlig hat, og med Sverre Løbergs «uttalelser» som iøy-nefallende kakepynt.

«Jag har svårt att glöm-ma», sier herr Løberg. Og det betviles ikke. Hans monotone tro på egen ufeilbarhet og hans absolutte upåvirkelighet for historiske og rettslige facts, har mer og mer utpekt ham som en slags «kjerrin-ga mot strømmen» i norsk politikk. Hans demagogiske evner er ubestridelige. Han kunne til tider gjøre en prest misunnelig i all sin salvelses-fullhet. Det forklarer da også at han tross alt er i stand til å få noen med seg. Rik-tignok da helst i kretser der man har besvær med eller aversjon mot å tenke selv.

I Dagens Nyheter sveiver herr Løberg i vei med en stor og doserende pekefinger. Slik og slik skal tingene gjøres — eller ikke gjøres, belærer han myndighetene om. «Silke-fronten har gått för långt», hevder han. Selv om «rege-ringen efter den kraftige re-aktionen i Haugeaffären kom-mer att vara betydlig mera

Forts. side 4

7. februar

skal ordførerne i Østfold ha drakamp med flyvåp-net om det vanvittige på-funnet om å ta 30 000 mål skog i Trømborg og Rak-kestad, Rødenes og Øy-mark til bombefelt.

Endelig en trontale på norsk tungemål

Da kronprins Olav leste trontalen ved åpningen av det 100. ordentlige Storting den 12. januar var det ikke bare en historisk begivenhet i seg selv, men også på den måte at det var første gang i løpet av de 142 årene som har gått siden Stortinget trådte i virksomhet, at tron-talen ble framført på norsk tungemål. Svenske-kongene talte bra norsk, ikke minst Oscar II, men selv han brøt på sin svenske aksent. Ven-tetiden har vært sår og lang. Mangt et øye omkring i bygd og by var vått av gledes-tårer da NRK overførte årets trontale, framsagt av kronprins Olav med sterk og solid norsk klangfylde og vellyd i stemmen.

— En filosof har sagt: Den fortapte sønn måtte først komme til seg selv før han kunne komme til sin far.

26. januar

går det siste russiske tog fra Porkkala.

drikstad, sønn av sorenskriver Edvard Rantzau Mordt og Elisabeth Kier. Embetseks. 1910. Overrettssakf. samme år. Dommerfullmek-tig i Tune og Onsøy 1911—1914. Fullmektig hos advokatene Lundh og Per Rygh, Oslo, 1914—1920. Eget kontor fra 1920, etter å ha tatt advokaturen. Studieopphold ved Leipzig universitet 1911. For en avhandling om Tømmerdriften i Glommensvassdraget fikk han i 1926 Kongens gullmedalje. Gift med Ingrid Nordby.

Er Kaganovitsj Sovjetunionens egentlige hersker?

Lazar M. Kaganovitsj (egentlig Lazarus Mo-ssesohn Kogan) antas å være Sovjetunionens egentlige hersker. News-week skrev nylig om ham: Liten og tykkfal-len sto han nettopp i Bolshoi Teatret og ut-talte:

Hvis det 19de århundre var kapitalismens århun-dre, så er det 20. århun-dre kommunismens tri-umf —.

Hans posisjon som «den første blant likemenn» er suveren. Sam-men med Molotov og Anastasia J. Mikoyan har han den avgjø-rende ledelse mens Krutsjev og Bulganin er ute og reiser. Da en vestlig diplomat spurte hvem som tok de nødvendige avgjørel-ser da Bulganin og Krutsjev var på Krim svarte de i kor: Kaga-novitsj.

Kaganovitsj — «en røff kjede-røkende og tettdrikkende rød» — begynte som skomaker og var med i det kommunistiske partiet fra han var 19 år. Han er en av sovjetstyrets få overlevende «gammelbolsjeviker». Han er nå 62. Allerede i 1924 ble Stalin opp-merksom på ham. Han kuttet senere av seg Lenin-skjegget og anla en hengebart a la Stalin. Hans søster Rosa ble Stalins spesielle venninne, noen mener at hun var fru Stalin nr. 3, etter at hans annen hustru var død.

Kaganovitsj ble av Stalin ut-pekt som leder for de omfatten-de utrenskninger. Under den an-nen verdenskrig ble han rost for å ha gjort «det moderne mirakel» å holde bolsjevik-Russlands kaotiske jernbanesystem i gang. Hans metode var dødsstraff hvis ikke togtidene ble overholdt.

Kaganovitsj var lenge ansett som Stalins etterfølger; hvis han ikke hadde vært jøde ville han Stalin som den øverste leder, hev-sannsynligvis også ha etterfulgt der Newsweek. Ingen mann i

Sovjetunionen hadde mere sam-vittighetsfullt forberedt seg på å nå dette mål. Han ble imidlertid skjøvet ut av Malenkov, hvoret-ter Kaganovitsj ønsket ut den nåværende «kollektive ledelse», og hvis noe skulle hende med Krustjev og Bulganin (som reiste i samme fly gjennom Asia), kan Kaganovitsjs stemme bli den mektigste i den kommunistiske verden.

Bare 100 år siden

I 1821 nedsatte Stortinget en komite som skulle komme med forslag til nytt norsk flagg. Komiteen mottok 27 forslag. Den 16. mai vedtok Lagtinget, mot komiteens enstemmige forslag, Bergens-representanten Frederik Meltzers forslag til nytt norsk flagg, det hvite, røde og blå flagg, det samme som det nå-værende.

Frederik Meiter, som fremsatte det seirende forslag, var født i Bergen 29. sept. 1779 og ble ut-dannet som forretningsmann, og etter to års studieopphold i ut-landet ble han i 1802 kjøpmann i Bergen, på Tyskebyggen. I 1814 ble han Bergens 2. repre-sentant til Riksforsamlingen på Eidsvoll. Der var han en ivrig selvstendighetsmann og medlem av finanskomiteen. Han møtte som stortingsmann for Bergen i

Forts. side 4

15. februar

vil de finske valgmenns avgjørelse av president-valget foreligge.

rettferdighet! Som gisler for dette syn, måtte de fremde-les sitte bak de tykke murer, når kirkeklokkene kimet ju-len inn og slekt og venner samledes.

*

Har en ny ånd steget i land i Norge? Et kamuflert demokrati, som i det ytre dyrker Gud og konge, men i styre og stell bærer Stalin i sitt hjerte?

Sikkerligen er der grunn til disse spørsmål, som det ikke er folket som har bragt inn i Norge niddingsordet lands-svik. Det var den regjering og

— Godt nytt: Stigningen i va-reimporten er stanset opp.

— Et tysk selskap skal filme «Peer Gynt».

— Sunnmøre: 5 møbelfabriker vil utstille i Køln.

— Det meldes om stadig stør-re mangel på avisepapir i verden.

— Sovjet lanserer en ny folke-bil «Byelka» (Ekornet).

— Det norske handelskammer i London er 50 år.

— Raufoss har sagt opp 700, derav 310 kvinner.

— «Gjengangere» skal inn-spilles som norsk film i sommre.

— De baltiske statsbankers gull ligger fortsatt i London.

— Gehlen leder en overvåk-ningstjeneste med 4000 spioner.

— Jordan vegrer seg for å bli medlem av Bagdad-pakten.

— Gartneriet ved Larvik Bad har et banantre på 2 meter.

— Sikkerhetsrådet har fordømt Israels aksjon mot Syria.

— Nordmenn spiser 36 kg. kjøtt pr. år. Svenskene 54 kilo.

— Sigurd Hoels «Stevnemøte med glemte år» utgis på fransk.

— Forbech reiser i mars til Moskva for å motta Stalinprisen.

— Oslo: Zoologisk Museum åpner igjen sist i februar.

— Felleskjøpet reiser et mektig siloanlegg i Larvik.

— Malenkov påstås på nytt å være i skuddlinjen.

— Enstemmig sosialkomite vil ha syketrygd til alle.

— 42 timers uke er aktuell i den kjemiske industri.

— Porkkala-området skal være rømmet innen torsdag.

— Island hadde i fjor godt og vel 300 jordskjelv.

— Skatterestansene i Oslo be-løper seg til 28 mill. kr.

mange tenkt over det? Det er det største niddingsord man kan gi sin neste. Å svi-ke sitt land! Tenk over det! Og evig skamme seg over dem som bragte dette nid-dingord inn i landet, inn til et folk, som over den hele verden var et eksempel på fedrelandskjærlighet og be-hersket verdighet.

La oss så se litt på dette med landssvik, og enhver kan dømme om hva landssvik er. Der er kilder nok!

Jeg siterer:

«I en skrivelse av 29. ja-nuar 1921 fra generalsta-bens etterretningsvirksom-het til Justisdepartementet om hemmelig overenskomst mellom Arbeiderpartiet og Sovjet, bl. a. gående ut på at partiet er forpliktet til å utføre hvilken som helst or-dre fra Moskva. I tilfelle re-volusjon skal der i Nord-Norge dannes en rådsrepu-blikk, uavhengig av det øv-rige Norge. Sovjet forplikter seg til finansielt, politisk og militært å understøtte den norske revolusjon. En rap-port av 27. juli 1925 fra Oslos oppdagelsessjef opplyser at Gerhardsen og Arnfinn Vik taler på et rekruttmøte og oppfordrer alle til å nekte militærtjeneste, å møte på moen er det samme som å gå inn i fiendens hær!»

Leseren får selv dømme hva man skal kalle en slik ferd, — men la meg gå vi-dere i mine referater:

Forts. side 4

Velferds-staten

Fra 1930 til 1950 gikk de direkte skattene opp med 600 1938-kroner i gjennomsnitt pr. innbyg-ger. Samtidig steg forbru-ket med 900 kr.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Øvrebø har skrevet et ærerikt blad i Norges etterkrigshistorie

Det vakte glede på mange hold da Folk og Land kunne melde i bladet for 7. januar at den tidligere NS-mann, offiseren og bonden Anders Skarpengland var valgt til ordfører i Øvrebø i Vest-Agder. Det var et valg som i høy grad er til ære for ham og bygda. Ikke slik at han var den første NS-ordfører etter okkupasjonsårene, men den første på Agder. Vi håper han må bli fulgt av mange gjenvalg av tidligere dyktige ordførere fra NS-flokken.

Anders Skarpengland fikk ved kommunevalget flere stemmer enn noen av de øvrige kandidater. Hans gruppe hadde derfor god grunn til å samle seg om ham som ordfører, så meget mer som Skarpengland også tidligere har hatt samme tillitsverv, og kjenner sin bygd ut og inn.

Men hva kan der ikke prestes av politisk pjatt når den rettssvikerinfiserte presse rykker ut? Og det må den selvfølgelig ved en slik anledning. Bladet «Sørlandet», som ellers kan være en utmerket avis på flere måter, våken for arbeidernes interesser i lønsspørsmål og desslike, og våken for aktuelle sosiale tiltak, har beklageligvis reagert søttsurt og tidstypisk bakstreversk over at Øvrebø-bygda på denne måte er med på å gjenoppbygge rettsstaten.

På annet sted i vår avis i dag gjengir vi in extenso

Den dårlige samvittighet bryter igjennom uten stans. Se for eksempel til uttrykket om «fremtredende NS-folk som blir dyttet opp i en ordførerstol». Der får man altså svart på hvitt et bevis for hvordan nevnte blad ser på folkeflertallet i bygda — så langt som det har kunnet manifestere seg gjennom et kommunevalg. Vi siterer videre: «Det bør — rimeligvis ta noen tid for tidligere oppnevnte NS-ordførere å opparbeide seg den tillit som kvalifiserer til å bli valgt til ordførervervet».

Det er som om den elendigheten rettssvikerne påførte landet etter 1945 ikke skulle ha vart lenge nok. Hva er dog dette for en grenseløs usømmelighet mot menneskelig og mot folket i valg?

«Sørlandet» forsøker seg endog med å snakke om et negativt flertall bak ordførervalget i Øvrebø. Vi tror det var bedre om bladet tok seg av det negative flertall den sittende regjering i landet opererer med.

Det store er at vårt folk er i ferd med å våkne til sans og samling igjen. Det er det Øvrebø herredstyre har vist et eksempel på, og vi er i den anledning dypt taknemlig. Øvrebø hører, som nevnt, til Vest-Agder, det er Gabriel Moseids fylke. Det forklarer meget. Valget av ordfører Anders Skarpengland tjener også den staute bondehøvdning til megen ære. Moseid har lagt grunnlaget

Dette er den krevende og kategoriske tittel som Dagbladet 27. desember satte over en leder, der redaksjonen peker på at det er så å si umulig for dem som feilbehandles på sykehus å oppnå noen erstatning — selv ikke ved domstolenes mellomkomst.

Avisen gir selv forklaringen — så langt den da kan gi:

«De fleste sykehusene eies av staten, fylker eller større kommuner. Mange offentlige myndigheter er altså også interesserte i at ansvaret for feilbehandlinger blir så begrenset som mulig. De som ikke vil slå seg til ro med at motovermakten kjemper enhver feilbehandlet pasient for gjeves, får lite ut av sine protester og saksanlegg. — — Det er uverdige for det norske samfunnet at det skal bero på en tilfeldig stemme i en lagmannsrett, om en invalid skal få erstatning etter feilbehandling på et sykehus.»

Det som her sies er så sant som det er sagt. Men mon tro om det ikke også er andre «feilbehandlede» i det norske samfunnet som snart bør få sin rett?

Vi har i tiden etter 1945 sett et såkalt «rettsoppgjør», som har etterlatt seg invalide ofte i tusenvis. Og vi har sett den oppfatning etter hvert bre seg i stadig større kretser, at det også i disse tilfelle har vært grunn til å erkjenne at «behandlingen» har vært både uriktig og urettferdig. Senest har vi i disse dager sett en uredd Oslo-advokat rykke ut på arenaen med et skrift som på uangripelig juridisk basis flekker hele forgyldningen av «landssvik»-oppgjøret. Det slutter seg på en hederlig måte til en rekke tidligere og

lig for de «invalide» å komme til orde hverken i rettsalene eller i den ordinære presse. De offentlige prestisjehensyn har vært for sterke. De har måttet vernes, — koste hva det koste ville. Ja, selv om retten har måttet settes på skruer.

Endog de rammedes forsøk på å søke å skjære tvers gjennom tåkeleggingen og å få belyst det som virkelig har gått for seg, har vært møtt med bitter forhåelse og direkte utskjelling. I så måte har ikke akkurat Dagbladet vært den som har holdt seg mest i bakgrunnen.

Velferdsstaten

Det blir verre og verre, statsgjelden gikk i fjor opp med 271 mill. kr.

Åndelig dovenskap i Norden

Vi har fått brev fra Stockholm om at den svenske publikasjon Nutid stanset i og med desember-nummeret. Det var lagt opp etter mønster av «Time» og «Der Spiegel», og burde sant å si hatt en stor fremtid. Bladet orienterte om samtidens hendelser på alle områder, oversiktlig, greit og raskt. Det engelskspråklige snobleri i Norge og Danmark var med og drepte Nutid. Den åndelige dovenskap var også medvirkende.

De må få sin rett!

Det er uanstendig, har det hett, at disse dømte ikke kan bekvemme seg til å holde sin kjeft eller i beste fall se til «å glemme». Vi for vår del har glemt, blir det sagt, og da kan såmen de andre» gjøre det samme!

A nei! Så enkelt er det ikke. Det går like lite an å glemme for den som på urettmessig vis er berøvet sin borgerlige ære og som er blitt satt utenfor samfunnet, som for den som på grunn av medisinsk ukyndighet har mistet en arm, et ben eller et øye. Kravet om rettferdighet dør ikke hos folk med respekt

for sitt eget menneskeverd. Det holdes oppe — uansett hva. For ærlige mennesker er selvpoppivesle en skam.

Dagbladets overskrift var god, den! Nu må de få sin rett! Det er bare å håpe at Dagbladet og dets feller når tiden er moden, vil la ordene få generell gyldighet. Rettskravet har nemlig sin prinsipielle gyldighet på alle felter. Det er uten betydning om det er en lege eller en dommer som er skyld i at medmennesker på urettelig vis er gjort til invalider!

Helge Grønstad.

Et uheldig valg —

Under denne overskrift skriver bladet «Sørlandet» følgende — som vi kommenterer i dagens leder:

Øvrebø har valgt ny ordfører. Valget bekreftet hva ryktene allerede forlengst hadde fortalt, at Bondepartiets gruppe ville sette herr Anders Skarpengland i ordførerstolen.

Vi har så vidt talt med herr Skarpengland over telefonen og godtar etter det gjerne påstanden om at han kan være et hyggelig og omgjengelig menneske. «Godt likt av bygdefolket», som det heter. Muligens er han dyktig også. Iallfall har vi ikke kunnet registrere prov på det motsatte.

Men han er mer enn det i våre øyne. Han er tidligere såkalt ordfører oppnevnt av nazistene, og medlem av NS.

Herr Skarpengland var offiser og en hadde av den grunn adskillig rett til å stille store krav

Claes Gill

lot i sitt foredrag i Studentersamfunnet den 14. januar denne replikk falle:

Landssvikoppgjøret — denne mest groteske absurditet.

«Den direkte metode»

Herr redaktør.

I «Folk og Land» for 14. ds. lar De en anonym innsender behandle hjelpen til de nødlidende. De slutter Dem selv i en hale redaksjonelt til innsenderens syn.

Den hjelpeaksjon som den siste tid er gitt plass av betydning i «Folk og Land»s spalter er den innsamling som pågår fra Hjelpeorganisasjonen for frontkjemper. Det er derfor innlysende at nevnte artikkel kan komme til å så mistillit til Hjelpeorganisasjonen og dens arbeid.

Lysbæreren Eystein Poulsen talte til oss

«Jeg kan ikke tenke meg noe vakrere enn Mesterens ord om at vi kristne skal være lysets barn,» sa den aldrende, hvithårede og lyse sokneprest Eystein Poulsen til oss i Kristne Venner mandag kveld. Ute var kvelden utrivelig, med vinterkulde og snedrev, men inne var salen full av mennesker, som lyttet til en manende tale om lyset og om selv å være lysbærere.

Når lyset fra den største lyskilde møter oss, er vi som prizmer, vi bryter lyset og sender det videre hver etter våre nådegaver, en stråler av sannhetens lys, en annen av gledens og takknemlighetens lys, en tredje av ydmykhetens og tjenersinnets lys.

Soknepresten fortalte til sist enkelt og gripende: Da dikteren Oscar Wilde etter den meget harde dommen ble ført fra rettssalen til fengslet sto det på begge sider av gangen tett med mennesker som ga sin avsky til kjenne for den dømte dikter. Men så skjedde det merkelige, en liten mann tok hatten av og bøyet seg i ærbødig alvor. Dette at et menneske på denne måten viste medfølelse med en ulykkelig og lidende medskapning ble for dikteren en kraft som bar ham gjennom de lange fengselsår og som fikk sin utfoldelse i hans verk: De profundis.

Men det å lyse for lidende, foraktede mennesker krever meget, da er det mye lettere å stå langs ruten og rope ukvemsord i kor.

Atter en gang lyste soknepresten fra Modum for oss, en mørk og utrivelig vinterkveld. Må Guds rike signing

Eivind Blehr

vår populære medarbeider, gikk i går bort og ble 75 år. Folk og Land måtte love å tie om dagen, men han kan ikke nekte oss post festum å ønske ham alt godt i det nye år, og vi vet alle bladets lesere er med på det. Minister Blehr er født i Lærdal som sønn av stiftamtman, senere statsminister Otto Blehr (1847—1927), og den likeså kjente og høyt aktede fru Randi Blehr (1851—1928). Eivind Blehr tok embetseksamen 1903, ble edsv. fullm. samme år, sekretær i Utenriksdepartementet 1905, legasjonssekretær i Haag 1907, i Paris 1910, visekonsul Le Havre 1911, byråsjef i Utenriksdepartementet 1913, kabinettssjef i Anatolien 1914, byråsjef på nytt i Utenriksdepartementet 1915—18. Drev senere sin eiendom Nesø Hovedgård (utenfor Slep-enden) og var forretningsmann i Paris. Sekretær ved den 2. freds-konferanse i Haag 1907, sakkyn-dig i Renbeitesaken, København 1909, sakkyn-dig ved Svalbard-konferansen i Oslo 1910, general-inspektør for folkeavstemningen i Saar 1934—35. Innehar en hel rekke ordener. Retsstatens be-handling av Blehr skal vi ved denne anledning hoppe over, den var i overkant likeså lurvet som mot oss andre.

«Nordens nasjonalitet trues ikke fra Tyskland, men fra slavismen i despotiets sold. Mot slavismen må hele germanismen holde sammen som det trygge vern for den europeiske frihet.»

P. A. Munch 1846.

Redaksjonen avsluttet onsdag 18. januar.

Hvem har ansvaret

for at radiotelefon ikke er innstallert i våre jernbanetog? Ikke engang etter Hjuksebø-katastrofen da forsømmelsen ble betalt med dyrebare menneskeliv.

Rettelse

Herr redaktøren for «Folk og Land».

Lørdag 14. ds. har De en notis om at jeg har uttalt i «V. G.» angående sosialismen — «at i dette spørsmål er det først og fremst forretningsbladet Farmand som viser klarhet og konsekvens i tankegangen.»

Det er ikke jeg som har skrevet det. Det er et sitat fra en artikkel av direktør Hvoslef Eide i V. G.»

Jon Leikvam

Ja, vi beklager meget denne feil, og takker for at leserne og vi er blitt gjort oppmerksom på den.

Hvor ligger Kierschows-gate?

Det er lett å finne fram fra Oslo sentrum. Ta Sagetriksen til Sagene kirke. Vårt kontor ligger like ved.

Øvrebø herredstyre har vist et eksempel på, og vi er i den anledning dypt taknemlig. Øvrebø hører, som nevnt, til Vest-Agder, det er Gabriel Moseids fylke. Det forklarer meget. Valget av ordfører Anders Skarpengland tjener også den staute bondehøvdning til megen ære. Moseid har lagt grunnlaget for mer sosial rettferdighet enn «Sørlandet» kan prestere på 100 år.

felle har vært grunn til å er-kjenne at «behandlingen» har vært både uriktig og urettferdig. Senest har vi i disse dager sett en uredd Oslo-advokat rykke ut på arenaen med et skrift som på uangripelig juridisk basis flekker hele forgyllningen av «landssvik»-oppgjøret. Det slutter seg på en hederlig måte til en rekke tidligere og tilsvarende betraktninger fra norsk jurist-hold. Og vi kan vente oss andre og vel så tungtveiende ting fra annet hold om en tid.

«Landssvik»-oppgjørets an-seelse har tatt til å helle be-tenkelig. Det klarer neppe å holde balansen.

Hittil har det ikke vært mu-

† Bertram Dybwad Brochmann, 75 år. Ble begravet fra «Vonheim» på Voss i går. Vi vil hedre ham med et minneord siden.

Mellom venner

— Blant deltakerne i årets Monte Carlo-løp: Disponentene Sverre Tidemann Ruud, Gjøvik, og Odd Thrana, Land.

— Balletten «Peer Gynt», bygget på Ibsens drama og Griegs musikk, gjør i vinter stor lykke i Lvov. Slik er det alltid i Russland.

— Kand. jur. Odd Ragnar Hansson (sønn av general H.) er tiltrådt som byråsjef i Finansdepartementet.

— Kjenner du professor F. Rättelmeyers bok «Meditasjon»? Anbefales av mange, ikke minst av bladets gode venn Sigurd Lyngstad i Viksdalen.

— Harald Hovind i Tvedestrand fikk en så brutal be-handling av rettsstaten at helsa umulig kunne holde. Likevel gleder han fortsatt sine venner med verdens mest sjarmerende brev.

— Berømt er den gravskrift, Franklin forfattet til seg selv: «Her hviler boktrykkeren Benjamin Franklins legeme (lik bin-det på en gammel bok, hvis innhold var revet ut og hvis inn-skrift og forgylling er borte), en føde for ormene. Dog vil verket selv ikke gå tapt, men (som han tror) en dag utkomme i en ny

ber-nummeret. Det var lagt opp etter mønster av «Time» og «Der Spiegel» og burde sant å si hatt en stor fremtid. Bladet orienterte om samtidens hendelser på alle områder, oversiktlig, greit og raskt. Det engelsk-språklige snobberi i Norge og Danmark var med og drepte Nutid. Den åndelige dovenskap var også medvirkende.

70 AR i morgen: Overrettssakfører Sverre Helliksen, Oslo. Vår beste hilsen i anledning dagen!

og vakrere utgave, gjennomsett og forbedret av forfatteren.»

— Nikolai Astrup-utstillingen var besøkt av 22 000 mennesker. — Ardalsverket har tilbud om en 395-millioninvestering fra Alcoa-konsernet mot å kjøpe oxyd av trusten.

— Vårt daglige brød: Er du oppmerksom på at det er smått med potetttilførslene til Oslo og hva dette varsler.

— Asbjørn Dramstad, Flatdal, var under sin bytur til Oslo innom kino og så krigs-filmen «Tur og retur helvete». Opptak som viste krigens mest ubarmhjertige gru, kompanier som ble meiet ned som eng under ljå, vakte den tilstedeværende ungdoms jubel og latter. Arme fattige Norge, som er blitt så rikt begavet med dårekiste-ungdom under rettssvikernes taktstokk. Dette dog sagt uten forkleinelse for den ungdom som er oppfostret i skikkelige hjem, fattige eller rike. Den opprørende kino-episode er blitt påtalt av en filmkritiker, vi tror det var i Aftenposten. Ære være ham for det.

— Skattebyrdene for større selskaper er langt tyngre i Norge enn i Sverige og Danmark. Publikum må betale for det med dyrere varer.

— Det er 100 år siden det har vært så lite med hest her i landet.

— Under den tekniske og øko-nomiske utvikling som pågår rundt om i verden, får de små land stigende vansker med å følge med i produksjonskappløpet.

— Det var i 1916 Jack London døde. Vet du at han bare ble 40 år?

— Under den tekniske og øko-nomiske utvikling som pågår rundt om i verden, får de små land stigende vansker med å følge med i produksjonskappløpet.

— Det var i 1916 Jack London døde. Vet du at han bare ble 40 år?

«Godt likt av bygdefolket», som det heter. Muligens er han dyktig også. Iallfall har vi ikke kunnet registrere prov på det motsatte.

Men han er mer enn det i våre øyne. Han er tidligere såkalt ordfører oppnevnt av nazistene, og medlem av NS.

Herr Skarpengland var offiser og en hadde av den grunn adskillig rett til å stille store krav til hans holdning og dømmekraft i den situasjon vi kom opp i under krigen. Etter vår oppfatning fylte herr Skarpengland ikke kravene.

For sin svikt under krigen har herr Skarpengland gjort opp med rettssamfunnet. Det samfunnet han selv svek. Det er derfor ingen grunn til noe nytt oppgjør på denne plass. Det er fra vår side heller ingen prinsipiell uenighet i ønsket om at de som svek igjen må vende tilbake til samfunnet i likhet med enhver som har gjort opp sitt utestående. Vi vil på vår side gjerne være med å legge forholdene til rette for det. Derimot er vi dypt uenig i at tidligere fremtredende NS-folk blir dyttet opp i en ordførerstol nær sagt så snart de kan få sine statsborgerlige rettigheter igjen. Ordførervervet bør henge høyere enn som så. Det bør etter vår oppfatning ri-

Forts. side 4

— Ufattelig dårskap: Norge kjøpte i fjor for 1,8 milliard kr. mer enn det solgte.

— Av bispene godtar bare Schjelderup og Wiig kvinnelige prester.

— Jordbruket var den eieste næring uten økede inntekter i 1955.

— På Hamars berømte is er siden 1892 satt 26 verdensrekorder.

— Skammelig: 35 prektige eiketrær på Nesodden er ryddet vekk.

Når man er kommet dit at man alltid trenger begivenheter og stimulan-ser for ikke å kjede seg, har man ikke da for alvor tapt sitt menneske-verd?

Ronald Fangen.

Den hjelpeaksjon som den siste tid er gitt plass av betydning i «Folk og Land»s spalter er den innsamling som pågår fra Hjelpeorganisasjonen for frontkjempere. Det er derfor innlysende at nevnte artikkel kan komme til å så mistillit til Hjelpeorganisasjonen og dens arbeid.

«Folk og Land» har hittil aktivt støttet vår organisasjon gjennom sine annonsespalter, ved innsendte artikler og også fra lederplass. Når avisen nu erklærer seg enig med en innsender, som hevder at innsamlinger i sin alminnelighet har fått et dårlig ord på seg, står jeg uforstående overfor dette.

Denne sak er altfor alvorlig til å forkludres av anonyme innsendere med dulgte hentydninger og insinuasjoner. Jeg ber avisen om en saklig redegjørelse for sitt standpunkt.

Hjelpeorganisasjonen for frontkjempere gjorde rede for sine mål og sin virksomhet ved årsmøtet i desember i fjor. De som har krav på et regnskap og en redegjørelse, d.v.s. bidragsyterne, var innkalt til dette møte.

Oslo 15. januar 1956.

FRODE HALLE.

J. B. vil svare for seg. Hans merke er for øvrig kjent av de fleste.

Det som må slås fast uten opphold er at ingen som helst mistillit til våre innsamlinger er kommet til orde. Vi kan bare legge til at når vi støttet «den direkte metode» var det oppriktig talt med tanke på de distriktier som kunne nyte godt av menn som Hroar Hovdens og J. B.s medvirkning. Ikke med ett ord var det sagt noe om at «den direkte metode» skulle være en innblanding i det arbeidsområde som dekkes av Hjelpeorganisasjonen for Frontkjempere. Denne organisasjon har, ikke bare oss, men uten unntagelse alle av tidligere NS-folk som vi har kontakt med, bak seg.

Red.

Stor er tiden! Store syner gjennom lyse dagen lyner!

Henrik Ibsen.

seisar og som ikke sin utfor-delse i hans verk: De pro-fundis.

Men det å lyse for lidende, foraktede mennesker krever meget, da er det mye lettere å stå langs ruten og rope ukvemsord i kor.

Atter en gang lyste soknepresten fra Modum for oss, en mørk og utrivelig vinterkveld. Må Guds rike signing følge denne utrettelige lysbringeren.

D.

Kvinner som prester

(Av J. B.)

Den danske kirkestrid om kvinner som prester er også på trappene her på berget. Tillat meg som menigmann å blande min mannlige røst i koret.

Om det er praktisk å ordinere kvinner er en sak for seg. At kvinnene er like gode talere som mennene, er ingen i tvil om. At de som sjelesørgere er særdeles godt skikket, er sikkert. De rent «fysiske påkjenninger» en prest har, vil også en kvinne kunne klare. Allikevel kan man i dag i praksis støte på visse vansker: Det hender at kvinner får barn.

— Statskirken menighet er riktig nok ikke stor etter 1945; men hva ville denne menigheten si når presten som følge av denne naturlige tilbøyelighet må ha vikar? — Å forlange cølibat og avskjedige de som bryter, er vel også noe drøyt.

Men om disse praktiske spørsmål synes striden ikke å stå. Derimot hevder statskirken at det er stridende mot Bibelen å ordinere kvinnelige prester. Paulus sier: «Kvinnen bør tie i forsamlingen», og dermed er saken avgjort.

Er man nå så sikker på at

Forts. side 4

Folk og Land

er interessert i flest mulig eksakte opplysninger om tidligere NS-folk og andre som har lidd overlast gjennom Erstatningsdirektoratets virksomhet.

Det gjelder våre krigsinvalid

Til Hjelpeorganisasjonen for frontkjemper,
Postboks 1407 - Vik, Oslo.

Under forutsetning av at min økonomi i kommende år ikke blir vesentlig forverret erklærer jeg

Navn

Adresse

i et år fremover å ville betale til hjelp for krigsinvalid frontkjemper og frontkjemperes etterlatte

Kr.
(Beløpet gjentatt med bokstaver)

som jeg ønsker å betale: a) i en sum nå
(Understrek den betalingsform som passer) b) i 2 halvårlige terminer
c) i 4 kvartalsvise terminer
d) i 12 månedlige terminer

Jeg sender beløpet med postgiroblankett til: Hjelpeorganisasjonen for frontkjemper, Boks 1407 - Vik, Oslo. Postgirokonto 180 70.

Tar man til å våkne av selvbedøvelsen?

I Verdens Gang 11. ds. har en innsender følgende innsendelse:

Hvorfor regjeres vi så dårlig?

«Ja, er ikke egentlig spørsmålet litt naivt?

En sykehusdireksjon ansetter vel ikke gjerne som overlege en mann som bare har folkeskoleutdannelse, ja ikke engang er sykesøster som ikke har utdannelse for sitt fag. Og når en direktør for et industriforetagende skal ansette direktør, så søker de sikkert den mann som har den aller beste spesialutdannelse for den oppgaven han skal fylle. Men når det gjelder å styre land og rike, er folkeskoleutdannelse god nok, dersom bare mennene som skal styre tilhører det politiske parti som i øyeblikket har de fleste stemmer.

A filosofere mere over dette problem skulle vel ikke egentlig være nødvendig, og en får vel være glad for at det ikke går verre enn det gjør, men godt kan det aldri gå under et slikt system. Først når vi kommer så langt at det kreves den høyeste spesialutdannelse for å få lov til

men sikkert tar til å forstå at man på de forskjellige områder er nødt til å ty til NS's merkesaker. Det er som med Tysklands-spørsmålet. Først knaser man alt overende. Så plutselig tar man til å begripe at det var det dummeste man kunne ha gjort. Og så — fem på tolv — tar man til å reparere.

Det var å ønske at NS's gamle program omsider ville bli lest og studert av de 95 prosent av det norske folk, som hittil har skrytt av aldri å ha gjort det, men som allikevel har hatt det travelt med å føre fordømmelsens ord i munnen. Det ville sikkert bli en overraskelse for dem alle. Og en overraskelse som burde gi grunn til meg ettertanke.

H. G.

Verdensfreden

er ikke sikret

Regjeringen har heller ikke i år ført opp noe til norske presseattasjeer i Stockholm og København. Kunne vel på det nærmeste ha vært dekket med å spare inn to av utenriksministerens mange årlige utflukter til USA, hvor vi fra før har Norges faste sendemann.

Au au! Norsk statsbud-

sjett på nær 5 milliarder

Vi plukker en del poenger fra det balanserte statsbudsjett-for-slag som ble lagt fram mandag. Nøyaktig lyder utkastet på 4975 mill. kr., hvilket er 290 mill. kr.

Bedrøvelig affære fra Finnmark

I forbindelse med den ofte og meget omskrevne Bergsjø-saken kom det bl. a. frem (nu 10 år etter) at Bergsjøs nerver hadde hatt stor påkjenning på grunn av sitt lange fengselsopphold i Tyskland. Dette får meg til å gjøre noen betraktninger tilbake i tiden, ja hele 10 år, da B. slapp ut av fengslet. Det første tillitsverv han da fikk av rettsvesenet var å være offentlig forsvarer for ca. 80 landssvikere. Der var aldri tale om at han var svekket den gangen. Jeg var en av hans påtvungne klienter, som skjønnte at det måtte bære galt i vei, at en mann skulle forsvare så mange, og attpåtil, at han var en av dem som skulle ha lidd for tyskeres såkalte herjinger. En ting er iallefall sikkert, at Bergsjø aldri har benektet at han var skyldig i det han var tiltalt for av tyskerne den gang. Jeg kunne i alle fall ikke fri meg for den tanke, at han nu fikk god anledning til å hevne seg på NS-folkene. Dette med å hevne seg på NS-folkene hadde vi fra London fått høre til overmål.

Jeg forsøkte straks å skaffe meg en annen forsvarer, men dette gjorde maktøverne alt for å forhindre. Jeg hadde skaffet meg og andre en meget habil advokat til vårt forsvar, men den daværende kombinerte fengselsbestyrer, aktor og politimester la så mange hindringer i veien at vi måtte gi opp og nøye oss med 1/800. Men vi hadde jo allerede gjort oss fortrolig med at det var et tribunal vi skulle stilles for, så det kunne vel være hipp om happ med forsvaret, og det ble det også, så det var rart at ikke retten kom til at det var nervepåkjenningen som forsvareren hadde hatt som gjorde det og heller fritok ham for denne

jobben. Det at han, forsvareren, tidligere hadde gjort samme forbrytelse som han nu er dømt for, skulle vel heller ikke oppmuntre retten til å betro ham en så anvarsfull jobb som forsvaret av landssvikere i Finnmark, eller man kan stusse på at det var just derfor han ble ansett som kompetent. Jeg vet dog i alle fall om en som han klarte å få frikjent under det store rusket i 1946, det var en morder, men han var ikke NS-mann. Joda, denne mannen hadde skutt en stammefrende og var tiltalt for dette. Jeg forsøkte flere ganger å tale min sak med herr Bergsjø, men han pratet bare om denne stakkars tiltalte som alle var imot, som B. uttalte. Jo, han kom for retten og ble blankt frifunnet. To dager etterpå ble jeg selv dømt til 9 års fengsel for en masse vrøvl sammensatt og laget for anledningen av politiet og påtalemyndighetene. Jeg skal her flyktig få lov til å nevne noen av aktors uttalelser, som ikke ble imøtegått av min forsvarer. Uttalelsen lød som følger: «Nu har vi ikke papirene til sikkerhetspolitiet, men hvis vi det hadde hatt, så hadde tiltalte ganske sikkert angitt en hel del personer, som det er umulig å angi, hvem de er! Disse personer har ennå ikke meldt seg, men i min domsutskrift står det også så noenlunde som her gjengitt. Men herr B. åpnet ikke munnen for å protestere mot dette vanvittige våset.

Jeg skylder vel å gjøre oppmerksom på at før omtalte og frikjente morder skal være blitt sinnsyk og skal ha tilstått mordet.

Med vennlig hilsen.

En som setter det Finnmarkske rettsvesen særlig høyt.

Hannevig-saken på siste verset

Det siste skriftlige innlegg fra amerikansk side i Hannevig-saken ble levert i oktober 1955. Etter den konvensjon som er

Claims i Washington, som skal være internasjonal voldgiftsinstitusjon i saken. I det nye budsjettforslaget har Utenriksdepartementet

FORBUNDET

Innkomet på julefesten Skien lørdag 7/1 kr. 60.—
Forbundet takker for mottatte beløp, og kvitterer jeg for samme. Godt nytt år.
Forbundskassereren.

NYTTARSHILSEN

De beste hilsninger til Vefsen og Nyrudstudentene 1945/46. Godt nytt år.

Chr. M. Stene, Bø, Ørnes.

Til grønnsakgartneri i Lier søkes:

1. **VEKSTHUSGARTNER** som kan påta seg stellet av agurkene og en del småplanteformering.
1. **BENKEGARTNER** som kan påta seg stellet av forskjellige kulturer som salat, meloner osv.
Interesserte og dyktige folk kan regne med gode betingelser. Leilighet eller hybel. Søknad med attestavskrifter og lønnsforlangende sendes

OSMUND ESPEDAL, Huseby, Lier. Telefon 6144, Drammen.

For full utnyttelse av grustak trenges:

Transportør

Silo med ristesilo

Slepeskraperspill

Knuseverk.

Kontakt oss når det gjelder slike ting.

Rimelige avbet.vilkår.

H. SNAPRUD & CO.

KONGSBERG

MASKINER - REDSKAPER

Tlf. 885 - 248.

Kjøp Korngull kveitepuff

i pakning på 3,5 kg.

Kr. 14.50

fritt tilsendt i posten.

Bestilling til:

I. Hestdal

Litlebergen pr. Bergen

Send straks 1 pk. Korngull kveitepuff 3,5 kg til pris kr. 14.50. Fraktfritt.

Navn

FOTO

Reproduksjon etter gamle fotografier, samt alle slags fotografiske oppdrag for øvrig, utføres ekspekt og fagmessig.

Haug-foto

Bolkeløkken Allé 10
Telefon 60 01 09 - Oslo.

Benytt

HÅNSKOMAKEREN

Neuberggt. 15, Oslo

Garantert fagarbeider

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Kledespresen

Drammen

Rensning, pressing, vask.

GUNNAR OLAUSSEN

Telef. 1020

re land og rike, er iokeskole-utdanning god nok, dersom bare mennene som skal styre tilhører det politiske parti som i øyeblikket har de fleste stemmer.

A filosofere mere over dette problem skulle vel ikke egentlig være nødvendig, og en får vel være glad for at det ikke går verre enn det gjør, men *godt* kan det aldri gå under et slikt system. Først når vi kommer så langt at det kreves den høyeste spesialutdanning for å få lov til å styre land og rike, kan vi *forlange* å bli styrt *godt*.

Frankrike er vel skoleeksempel på hvordan det går når alle særinteresser skal representeres i hver sitt politiske parti. Vi har jo ingen mangel på politiske partier her i landet heller, og det er vel innlysende at dette med politiske partier i statsstyrelsen er en ordning som for lenge siden har overlevd seg selv.»

Naboartikkelen i samme nummer er også av interesse. Det gjelder her en redaksjonell leder, som går ut på «borgerlig samling» mot Arbeiderpartiets politiske diktatur.

*

For de gamle medlemmer av NS er det ikke nytt hverken med kravet om faglig innsikt og kvalitet eller med oppfordringen til en samling på nasjonalt grunnlag for å motvirke de østfinfiserede partier på en effektiv måte.

I det hele tatt er det underlig å legge merke til hvordan man nå om dagen sakte

med å føre fordømmelsens ord i munnen. Det ville sikkert bli en overraskelse for dem alle. Og en overraskelse som burde gi grunn til megen ettertanke.

H. G.

Verdensfreden er ikke sikret. Norges fremtid heller ikke.

Menings mot

I Arb-bladet 6. ds. avslutter prost A. E. Hedem et leserbrev med følgende likefremme ord:

«For min del har jeg etter hvert i stigende grad funnet å måtte beklage at jeg i sin tid ga biskop Berggrav min stemme til biskop i Oslo.

Oslo, 5. januar 1956.

A. E. Hedem.

Når tør de mange hittidige øyentjenere i den norske statskirke manne seg opp til å vise en tilsvarende holdning?

Hjelpeorganisasjonen for frontkjempere

Sekretariatet

Boks 1407, Oslo, Postg. 180 70

statsbud-

sjett på nær 5 milliarder

Vi plukker en del poenger fra det balanserte statsbudsjett-for-slag som ble lagt fram mandag. Nøyaktig lyder utkastet på 4975 mill. kr., hvilket er 290 mill. kr. mer enn i fjor. Forsvarsutgifterne er fortsatt hinsides all fornuft, de er nemlig oppført med 898,5 mill. kr., dvs. samme beløp som i fjor, på 1 mill. nær. Til fengselsstellet og konsentrasjonsleirer er oppført godt 14,4 millioner (hva synes du?). Veibudsjettet er satt «opp» med 34 millioner, til 280,6 millioner, hvilket ikke engang utjevner svikten i vår kronens verdi. Boligbyggingen får 19 millioner mindre enn i fjor. Videre ser vi og bensinavgiften skal økes med 4 øre for å skaffe mer i «kassa». Luftfarten skal få samme støtte som i fjor. Landbruk og Bustadbanken foreslås bevilget 3,4 millioner kr. Til regjeringsbygningen 5 millioner. Under-skuddet på Statsbanene er oppført med 111 millioner og under-skudd på Postverket med 2,2 millioner — det er nydelige greier.

og heller fritok ham for denne

rettsvesen særlig høyt.

Hannevig-saken på siste verset

Det siste skriftlige innlegg fra amerikansk side i Hannevig-saken ble levert i oktober 1955. Etter den konvensjon som er inngått skal forliksforhandlinger være foretatt innen seks måneder, hvoretter saken i tilfelle skal bringes inn for Court of

Claims i Washington, som skal være internasjonal voldgiftsinstans i saken. I det nye budsjettforslaget har Utenriksdepartementet ført opp kr. 285 000 til Hannevig-saken, samme beløp som i fjor. Det norske sammel i denne sak har i sannhet kostet vårt land meget.

20 kroner pr. år koster

FOLK OG LAND

Anbefal bladet til slekt og venner

BILER

Person-, vare- og lastebiler Spesialbiler og busser
Mot og uten kjøpetillatelse.

Gjøvik Tlf. 71 747
SVERRE TIDEMAND RUUD

Dører, vinduer og trapper

Innredning for kjøkken, kontor og butikker.
Innhent anbud fra

H. CHRISTIANSENS SNEKKERIFABRIKK,
Holtv. 15, Kongsvinger, telf. 4270.

Rimelige dresser

For kr. 265.— kan du få en god og pen dress i brunt, mørkegrått eller blått, salt og pepper, i alle størrelser fra 46 til 54, enkeltspente eller dobbeltspente.

Sendes mot oppkrav, og med full returrett innen 8 dager.

BERNH. JENSSEN,
salgsrepresentant,
Storgt. 39, Oslo.

Hallo Oslo!

Alt i mur og flisarbeide

utføres raskt og til rimelige priser. Mesterbrev.
Kontakt gjennom

Folk og Lands redaksjon.

Nyoverhalte Ferguson

direkte importert fra Englands største spesialfirmaer, leveres fra lager Oslo og Dokka. Garanti. — Avbetalin.

Fordson Major av siste type. Snøfresere. Halvbelter. Spesialkompressorer, direkte montert uten ledd-overføring. Losseapparater. Warsop og Pionjär fjellbormaskiner. Bosch lysanlegg for selvmontering på Ferguson, kr. 205.—

Alt i redskaper.

Salg også til videreforhandlere.

OPPLANDSKE MASKINSERVICE
WALTHER ØSTDAHL
DOKKA — TLF. 214 b.

Husk å kjøpe advokat Mordts bok

fritt tilsendt i posten.

Bestilling til:

I. Hestdal

Litlebergen pr. Bergen

Send straks 1 pk. Korngull kveitepuff 3,5 kg til pris kr. 14.50. Fraktfritt.

Navn

Adr.

I Parfyme-avdelingen

er et rikt utvalg i

Hudpleieartikler

Pyntesaker

Leketøy

CORAL

FARGEHANDEL

Hofgårdsst. 12.
Telefon 4379 Drammen

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Kledespressen

Drammen

Rensning, pressing, vask.

GUNNAR OLAUSSEN
Telf. 1620

Hjelpekomiteen

av 1955

Ny adresse: Maridalsvn. 33, Oslo. Tidligere bekjendtgjorte adresser og telefon bortfaller.

Oslo Stigefabrikk

Brand-, maler- og skyvestiger oljet, m/ kadimerte beslag

Inneh. Alf T. Lunde

Mosseveien 8

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

UR

Jeg fører alle de kjente sveitsermerker som Omega, Longines, Certina, Cyma, Tissot, Revue, Antima og Allsport.

Dette er en tillitsak.

De blir ikke skuffet hverken over pris eller kvalitet.

R. Gjessing

URMAKER

DRAMMEN

Telefon 2507.

Annelise Parow

TANNINNSÆTNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Det er en skam at Folk og Land ikke har 20000 abonnenter

Karl Seeland

Han har rett, særlig da i betraktning av at 1945-myndighetene arresterte 28 750 personer og siktet 93 000! Alle som ble tilsølt og ruinert kan med god samvittighet slutte opp om vår avis.

Bladet koster
20.- kroner pr. år

FOLK OG LAND

Vår adresse er:
Kierschowsgt. 5, Oslo

Erling Bjørnson —

Forts. fra side 1

«Arbeidervernet, som står under Oscar Torps ledelse, har i Oslo en styrke på 5000 mann, Akershus 3000, alle stormtropper, som bl. a. skal ta seg av politiet, besettelse av telegraf, posthus, jernbanestasjoner. I Trondheim har de 2000 godt bevæpnede menn inndelt og spesialisert. Et flyvende korps på biler med maskingeværer. Andre avdelinger har til oppgave å arrestere de borgerlige ledere. I Bergen har partiet 1600 mann oppsatt med geværer, automatiske pistoler og mitraljøser.»

Atter ber jeg leserne selv å

Velferds- staten

Vi har i dag 12 000 arbeidsledige nordpå. Det er planlegging som har vasket seg.

Bare 100 år —

Forts. fra side 1

1821—22 og var da medlem av fjorten komiteer og formann i to. Som nevnt fikk han Lagtinget den 16. mai 1821 til å vedta sitt forslag til norsk flagg. Da dette skjedde mot en enstemmig komiteinnstilling er det med god grunn at han er blitt kalt «flaggets far».

Diktere har i tidens løp gitt forskjellige tolkninger av flagget og fargenes symbolikk. Men en tradisjon, som ikke er pålitelig, viser dog sikrest hvorledes det

dømme om hva landssvik er.

Visstnok ligger disse revolusjonære anslag mot fedrelandet og dets frie forfatning en tid tilbake, men de som kan nære og fostre slike gjerninger, eier ikke fedrelandet i sitt hjerte, men bruker det kun som et propagandamiddel!

Var det kjærlighet til fedrelandet at arbeiderregjeringen ikke i tide vernet landets nøytralitet, men tvertimot begünstiget den ene part? Den ble iallfall Norges ulykke og var årsaken til okkupasjonen.

For meg ligger heller ikke noen kjærlighet til fedrelandet i å bryte Grunnlovens ord og ånd for å kunne dømme tusener av landsmenn for landssvik. Ei heller bærer det preg av fedrelandssinn å bryte velanstendighetens lover og dømme «etter lov» den ene og la partifellen, med et langt alvorligere «synderegister» gå fri.

Hva er så landssvik? Det er ikke et ord man kan leke med! Iallfall ikke for den som har fedrelandet kjær og ikke bare ser det som et middel! Landssvik er en forbrytelse som aldri kan tilgis! Og minst av alle burde dagens makthavere bruke dette ord, selv om de dermed mener å kunne skjule en viss fortid, det være den revolusjonære, som det der førte til okkupasjon av landet. En viss bluferdighet skulle tilsi dette!

Denne artikkel er ikke skrevet i hat til noen, men når

«Dette har hendt»

Det trengst sikkert ikke å presentere Olga Bjoner. Vi fra bygdene kjenner henne —, bond kona fra Hobøl, ho som i si tid skapte bondekvinneorganisasjonen. Og alle andre kjenner henne —, den djerne, uredde kvinnen som stod i brodden for NSK, «riksrøya», ho som kanskje meir enn nokon annen vart utskjelt og skitna til av «stemmen frå London».

Første gongen eg såg namnet Olga Bjoner på prent, var ein gong i tjuetåra. Ho var då vald til formann for Norges Bondelags Kvinnenemnd. Sidan fekk vi høyre mykje frå henne. Ho skreiv i bondepressa, m. a. den populære kjellaren «Heim og Samfund», ho reiste landet rundt og heldt foredrag, ho skipa bondekvinnelag, og i okkupasjonsåra styrde ho bladet med det karakteristiske namnet «Heim og Ætt».

Når eg tenkjer på fru Bjoner og verksemda hennar i åra 1920—45, er det eit bilete som stødt kjem for meg. Det er den yndefulle skildringa åt Tarjei Vesås, av kvinna som står ved stabburret, veiftar med forklæet og ropar heim. Det synest meg som fru Bjoner alltid har stått slik og ropa folket sitt heim. Bort frå dei framande, materialistiske straumkvervlane, heim att til jorda, heim att til fedrelandet, heim att til norsk tradisjon, norsk kultur, norsk tankegang. Og heim att til fred. Fred mellom folka og fred mellom klassene. Høyr t. d. korleis ho byrja «Ordet for dagen» på bygdefolkets dag i 1940:

«I denne tid da kreftene er sluppet løs i den mest meningsløse av alle kriger, kommer en uvilkårlig til å gjøre visse refleksjoner. En spør først og fremst: Hvordan kan slikt skje? Hva er det som feiler menneskeheten? — En kommer nokså snart til det resultat at kanskje ligger årsaken gjemt i dette at det ikke er jordens tjenere som har sit-

Olga Bjoner

Og jula 1944 skreiv ho i «Heim og Ætt»:

«Måtte menneskene ikke bare i vårt land, men i alle folkeslag, de som bekjenner seg til Gud, våkne før det er for sent. Måtte klokene framfor alt vekke de forvillede og de sovende. Måtte de stille hvert enkelt menneske i hele den siviliserte verden overfor det spørsmål: «Tør du være med blant dem som åpner veien for Antikrist og legger gudshusene øde? Tør du for din sjelfreds skyld? Har ikke klokene noe å si deg i denne jul, da vi står ved skillevegen? Hva vil du svare på regnskapets dag, den som intet menneske kan unnfly? Kunden som gjør sitt ytterste for å stanse den bolsjevistiske kjølvann, har fred i sitt sinn, hva som enn skjer.»

I dag har den siviliserte verda endeleg fått augo opp for det bolsjevistiske trugsmålet. I det ytre er det store fleirtalet komen dit fru Bjoner m. fl. stod for mange år sidan. Men i stor mon er dette fleirtalet enno «forvil-

verja seg mot bolsjevismen berre ved våpenmakt og dollarhjelp. Dei forstår ikkje faren ved at den materialistiske og marxistiske tenkjemåten vinn større og og større rom, dei finn det i orden at den frie norske bonden blir dregen, lenger og lenger inn under statstrældomen, og dei tegjer til retts-skandalen —, at dei mest nasjonale kvinner og menn i vårt land vart stempla som «landssvikarar» av folk som aldri korkje har tenkt eller følt nasjonalt. Dei har ikkje fått augo opp for at kommunisme og bolsjevisme berre kan kjempast ned ved å nøytralisera den «utbyttermotalitet», som har skapt dei, ved å ta den skapande ånd og dei byggjande krefter i bruk i samfundsstyringa, ved å atterreisa og helga rettsomgrepet og reinskaka domstolane for den største skam som har overgått dei.

Men i dag lyder atter Olga Bjoners røyst. På eige forlag har ho sendt ut ei bok med titelen «Dette har hendt». Som motto har ho valt denne satsen av Bjørnson: «I politikken får sannheten vente til man får bruk for den». Og ut frå det har ho så sett seg som mål å føra fram sanninga om krigs- og etterkrigstida så samantrent som berre råd var. Av og til kunde ein ynskja at forfattarinna hadde brukt nokre fleire ord. Har ho vore redd for å sleppa seg laus? Ved fleire høve kjem det og fram at det finst ting som ho ikkje kjenner seg god for å skriva ned. Den heile og fulle sanninga om fru Bjoners personlege historie får vi altså ikkje denne gongen. Men vi får vita mykje —, både i og mellom linene. Og etter gjennomlesinga er den nakne hovudsetninga på titelbladet spikra fast i sinnet: Dette har hendt. Ja, dessverre, det har hendt. No som ikkje direkte er fortalt, har også hendt. Sanninga ventar —.

Boka er sers lett å lesa, og ho har fått eit enkelt, men fint utstyr. Første opplag bør rivast av i ein fei. Og så vonar vi at for-

Forts. fra side 1

forsiktig än i tidigare benådningaffärer», — ja, slik står det virkelig — så får den nok hale ytterligere godt inn på skjøtene. Ikke noen skjæring utmed den Løbergske vei! Det forbyr jeg — Løberg — er den opphøyede herres standpunkt. Og gud nåde den som ikke lystrer!

Stortingsmann Løbergs stadike trussel er folket. «Folket» — dette mystiske og udefinerbare begrep som nyttes i tide og utide og helst av små og lette menn som trenger å illudere en større tyngde enn de har. Knapt noe ord forekommer oftere i stortingets stenografiske referater fra de senere år. «Folkets mening», «folkets følelser», «folkets rettsbevissthet» etc. etc. Det låter helt storveies, som Hamsun ville ha sagt. Og ingen tør å mukke, ingen drister seg til å spørre hvem «folket» egentlig er og dermed utsette seg for å bli sett på som dårlig «demokrat». «Folket» som ubestemt begrep er blitt den demokratiske feighets beste støttestav.

«Det är omöjligt att förut-såga i vilken ordning de elva «landssvikerna» kommer att försättas på fri fot», heter det i Dagens Nyheter. Kanhende likevel ikke så umulig for de bestemmende myndigheter som avisens inspirasjonskilde åpenbart vil det skal være. Selv for herr Løberg er det et stykke vei mellom ønsker og makt.

En spesiell engstelse har man åpenbart næret med

vän till kronprins Olav, han var som barn i huset hos den norska kungsfamiljen före kriget. Kungen, som ytterst ute avgör alla benådning- ärenden, torde ha mycket svårt att förlåta att just den-na man blev «landssviker»!

Er hverken Dagens Nyheter eller stortingsmann Løberg oppmerksom på at dette «direktiv» inneholder en direkte fornærmelse av den norske konge? Hvilken situasjon er det man vil at Hans Majestet skal anbringe seg i? At han fordi han skulle ha grunn til å føle seg privat fornærmet holder tilbake en norsk borger i fengslig forvaring på levetiden? At Kongen under utøvelsen av sin grunnlovsbestemte benådningrett skulle la helt personlige og private forhold avgjøre om nåde skal ytes eller ikke? Det ville jo i tilfelle ha betydd en tilbakevenden til det svarteste despoti fra enevollstiden! Bare den ting, at en tanke som dette er kommet fram svart på hvitt, og attpåtil i et fremmed lands presse, må formodentlig føles særdeles ubehagelig for den som det går ut over. Dessverre har det alt skapt rykter, og i seg selv er disse rykter direkte fornærmende mot Hans Majestet både som monark og som menneske. Derom kan det bare være én mening.

Det er å håpe og tro at menneskelig medfølelse og en bevisst respekt for det ansvar som offentlig myndighetsutøvelse fører med seg, vil vise seg sterkere enn de

1821—22 og var da medlem av fjorten komiteer og formann i to. Som nevnt fikk han på seg den 16. mai 1821 til å vedta sitt forslag til norsk flagg. Da dette skjedde mot en enstemmig komiteinnstilling er det med god grunn at han er blitt kalt «flaggets far».

Diktere har i tidens løp gitt forskjellige tolkninger av flagget og fargenes symbolikk. Men en tradisjon, som ikke er pålitelig, viser dog sikrest hvorledes det er komponert. Meltzers tolv år gamle sønn Gerhard hadde en dag tegnet med fargeblyanter, og Meltzer la merke til at i et dannebrog hadde sønnen tegnet et blått kors. Dette var løsningen på flaggspørsmålet, slik måtte det nye norske flagg bli, og faktum er jo at det røde og hvite dannebrog pluss et blått kors er det norske flagg.

Meltzer var børskommissær og fransk visekonsul, han døde for 100 år siden den 15. desember 1855. Noe som i dag er verd å merke seg, med den innstilling mange «gode» nordmenn har, er at flaggets far var av ren tysk slekt. Hans foreldre var de tyskfødte Clamer Meltzer og hustru Hendrika Stoltz, og de ga sitt første barn navnet Frederik, et navn som hadde fulgt slekten i mange ledd. Men denne kjensgjerning er i godt samsvar med det forhold at på Eidsvoll traff Meltzer mange representanter som også kunne følge sitt stamtres røtter tilbake til Tyskland.

Theo.

Mange av de beste kvinner og menn i landet holder på det gamle norske flagget, — med det gyldne korset på rød bunn. Vi var ikke nasjonalt våkne dengang vi tok et Dannebrog med blå streker i. Hulda Garborg ivret sterkt for vårt gamle merke, og evnet med sin glødende propaganda å tenne en brann som inken kan slukke. Det blir ikke hjertefred å få før den rette fane kommer på sin plass igjen.

J. K.

Man vet enten for lite eller for mye om hverandre, det er det som gjør livet vanskelig.

R. S. P.

Og minst av alle burde daggens makthavere bruke dette ord, selv om de dermed mener å kunne skjule en viss fortid, det være den revolusjonære, som det der førte til okkupasjon av landet. En viss bluferdighet skulle tilsi dette!

Denne artikkel er ikke skrevet i hat til noen, men når ordet landssvik fremdeles brukes innen makthavernes rekke, ville jeg være av stein om jeg ikke tok til gjemmel. Visstnok er jeg gammel, men min rettferdighetsfølelse er usvekket.

«Fred er ei det beste, men at man noe vil».

Erling Bjørnson.

Et uheldig —

Forts. fra side 2

meligvis ta noen tid for tidligere oppnevnte NS-ordførere å opparbeide seg den tillit som kvalifiserer til å bli valgt til ordførervet.

Herr Skarpengland er etter alle solemerker å dømme valgt til ordfører i Øvrebø med Bondepartiets stemmer alene — godt hjulpet med to blanke sedler fra Kr. F. Under enhver omstendighet har herr Skarpengland et negativt flertall i herredstyret. Det er forsåvidt oppmuntrende. Bare 10 år etter krigens slutt tror vi bestemt at det ville være en fordel å unnga come-back for tidligere oppnevnte NS-ordførere. Bondepartiet burde, etter vår oppfatning, ha spart både Øvrebø og herr Skarpengland for det som nå har skjedd — og som ingen kan være tjent med.

Mennesker som bor i samfunn kan ikke unnvære de institusjoner som behandler de sider ved livet som ikke kan forklares rasjonelt.

Hva det primitive menneske mest av alt frykter er ikke de fysiske farer, men at det skal miste sin sjel. Slik skriver Laurens van der Post.

De «primitive folk» har altså vunnet fram til en så dyp livsvisdom. Vestens «kulturfolk» gjør hva de kan for å bytte om uødellig sjel med en atomsjel.

Fra Farmand.

«I denne tid da kreftene er sluppet løs i den mest meningsløse av alle kriger, kommer en uvilkårlig til å gjøre visse refleksjoner. En spør først og fremst: Hvordan kan slikt skje? Hva er det som feiler menneskeheten? — En kommer nokså snart til det resultat at kanskje ligger årsaken gjemt i dette at det ikke er jordens tjenere som har sittet ved roret i landene. Det er ikke den hånd som er vant til å styre ploegen, som styrer folkenes skjebne. Det er ikke de byggende krefter som er tatt i bruk i ledelsen. Det er ikke den skapende ånd som råder, men den som øder verdier. Derfor kan slikt skje. — Bondens gjerning er fredens, ikke stridens. Hans oppgave er å skape verdier, ikke øde dem. Hans livsgjerning er å bygge opp, ikke rive ned. Derfor må han stå steilt mot alt som tjener tilintetgjørelsen. — De som råder, er i første rekke de som profiterer på verdier skapt av andre —, utbyttermentaliteten sitter i høysetet.»

Kvinner som prester

Forts. fra side 2

Paulus dermed har ment at kvinner ikke skal være prester anno 1956? Hvordan stiller det seg med Frelsesarmeen, som er nær knyttet til statskirken. Og i Kringkastingen taler kvinner og prester etter samme ritual både her og i Danmark. Et lite selskap, «hvor 2 eller 3 er forsamlet», er også en forsamling. Skal kvinnen også tie her. Tenk tie!

Mon ikke Paulus har ment at kvinnene under menighetens møter ikke skal snakke sammen. Hans tone virker refsende. Orientens kvinner var meget tale-trengte. For øvrig er det neppe rett å gjøre et ord av Paulus gjeldende for alle tider. Han har sagt meget til datidens mennesker som i dag ikke kan tilpasses oss. —

Jeg satt i 1951 i en kirke i København. En av de biskoper som i dag tar skarp avstand fra kvinner som prester, talte. Etter prekenen fikk vi en vidunderlig

Hva vil du svare på regnskapets dag, den som intet menneske kan unnfly? Kun den som gjør sitt ytterste for å stanse den bolsjevistsitt kjølvann, har fred i sitt sinn, hva som enn skjer.»

I dag har den siviliserte verda endeleg fått augo opp for det bolsjevistiske trugsmålet. I det ytre er det store fleirtalet komen dit fru Bjørner m. fl. stod for mange år sidan. Men i stor mon er dette fleirtalet enno «forvilede og sovende». Dei trur enno, at det same Europa som ligg vanført og hjelpelaust etter det tyske nederlaget, skal kunna

Trygve Engen.

Aswan-dammen et spørsmål om liv eller død for Egypts 22 millioner

En intens drakamp mellom øst og vest gikk forut for beslutningen om bygging av Aswan-dammen i den øvre del av Nilen. I årevis har egypterne drømt om å kunne bygge en demning i den øvre del av Nilen, et prosjekt som ifølge statsminister Nasser er et spørsmål om liv eller død for det egyptiske folk. I et basseng som blir 400 eng. mil langt, vil flomvannet magasineres og skaffe Egypt en økning av dyrkbart areal fra 6 til 8 millioner acre, (en acre litt oer 4 norske mål) og skaffe levebrød for omkring 10 millioner jordhungrende fella-

er, løse Egypts vannproblem for de kommende 200 år og bety en revolusjon for landbruket og industrien. Planen har virket som en vekker for landbruket og industrien i hele Egypt.

Etter handelsoverenskomsten med Sovjet i fjor sommer (bomull til Sovjetunionen mot våpen til Egypt) kom Kreml med sitt tilbud om å finansiere utbyggingen av Aswan-dammen med et beløp tilsvarende 600 mill. dollar, inklusive teknisk assistanse og materiale for utbygging av dammen. Nasser er imidlertid redd for å komme i et sterkt avhengighetsforhold til Sovjet-blokken for mange år framover

solosang av en dame. Det skjedde sikkert med kirkens samtykke. Hun tiet ikke i forsamlingen. Hennes sang var den beste gudstjeneste for oss den dagen.

Det er kanskje absurd å tale om logikk i trossaker; men en

og sendte sin finansminister over til Washington med et ultimatum: enten måtte Vesten komme med et akseptabelt tilbud innen 14. januar, eller Egypt måtte akseptere Sovjets tilbud.

Og like før jul kom der rikstelefon fra den egyptiske finansminister i Washington til Nasser i Kairo: Alt i orden med Aswan-dammen.

Det betyr ikke bare en sosial revolusjon for Egypt, men også en stor strategisk vinning for Vesten i det nære og midtre Østen.

Aswan-anlegget blir verdens største damanlegg, nesten en halv mil langt, 125 meter høyt og med granittfundament omkr. 800 m. tykt, 16 kjempeturbiner med en kapasitet på 9 milliarder kw.t. pr. år. Det vil ta 15 000 arbeidere 10 år å fullføre dammen.

Verdensbanken yter et lån på 1,4 milliarder. England og USA har tilbudt 70 mill. dollar for å få arbeidet i gang. Kongressen i USA vil bli anmodet om å yte et lån på 144 mill. dollar, England frigir 86 mill. dollar i blokkerte sterlingbeløp, de resterende 800 mill. dollar vil bli ordnet etter hvert.

viss konsekvens må vi kunne vente.

Framtidens prester vil neppe få sitt viktigste virke på talerstolen. Spjådd om sentrale deler av forkynnelsen og meget annet ondt og dårlig har gjort det

«landssvikerna» kommer att skapt rykter, og i seg selv er försättas på fri fot», heter det i Dagens Nyheter. Kanhende likevel ikke så umulig for de bestemmende myndigheter som avisens inspirasjonskilde åpenbart vil det skal være. Selv for herr Løberg er det et stykke vel mellom ønsker og makt.

En spesiell engstelse har man åpenbart nærret med hensyn til Aksel Stangs løslatelse. Så sent som en måned før jul kunne Høyres Pressebyrå si at denne løslatelsen syntes umiddelbart forestående. Dette måtte følgende søkes forpurret. Og så heter det i Dagens Nyheter — sleipt og behendig: «— — — spesielt lær Stangs fall vara av ganska delikat natur. Quislings forna sport- och arbetsminister var ungdoms-

glissent i kirkene våre. Kristne, sannferdige og uegennyttige prester vil få sitt virke som psykiatere og sjelesørgere i menighetene. Her vil kvinnene være like skikket som mennene.

Sikkert vil da prestene få øye på spørsmål i samfunnet vårt, — som Bibelen avgjort krever skal løses.

Vi som var med i NS har de største vansker med å forstå de fleste av våre prester. Under okkupasjonen utvidet vi kristendomsundervisningen i våre skoler ifølge vårt skoleprogram. Siden er det gått den omvendte vei — men prestene setter intet imot denne utvikling. Ikke et menneske ble forfulgt under okkupasjonen for sin tros skyld. Allikevel taler prester om «den store kristendomsforfølgelse». Vi vil ikke være vrangtenkte; men hvorledes skal vi forstå dette? — At prester som brøt folkeretten fikk svi for det, er en ganske annen sak. Slik har det vært i alle tider. Slik er det også i dag. Det synes oss som om disse prester har satt sin private person i kristendommens sted. Kultiverte mennesker kan da ikke henfalle til det kvalme skryt som særpreger mobben.

Vi så i 1945 mange prester gå inn for dødsstraffen. De henviste til ord av Moses: Den som griper til sverd skal omkomme ved sverd, — og «øye for øye og tann for tann». En lov som på Mose tid var nødvendig for å bevare stammen. Kristus og hele

disse rykter direkte fornærmende mot Hans Majestet både som monark og som menneske. Derom kan det bare være én mening.

Det er å håpe og tro at menneskelig medfølelse og en bevisst respekt for det ansvar som offentlig myndighetsutøvelse fører med seg, vil vise seg sterkere enn de Løbergiske injeksjoner og direktiver, og at det vil være omsonst å søke å gjøre Kongen til en brikke i spillet og prøve på å trekke ham ned på det samme hatets og hevngjerrighetens nivå som herr Løberg og hans omgangskrets representerer.

Vi må håpe at vi innen rett lenge må få bekreftelsen på dette.

Helge Grønstad.

Det nye Testamente hevder med kraft det motsatte bud. Vi forstår ikke dette.

De fleste prester lukker øyne og hjerte for den himmelropende urett som fortsatt løvergår mennesker her i landet. Men denne sak: «Kvinner som prester» tenner hos dem «den helige ild».

Det hele lyder som en røst fra en grav: grå, livsfjern og isenede kald.

I forholdet mellom Gud og mennesker satte Kristus ikke kvinnene i noen særstilling.

J. B.

FOLK OG LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN

Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3214, Oslo
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementpriser:
Kr. 20.00 pr. år, kr. 10.00 pr. halvår. Sverige, Danmark: kr. 24.00 pr. år, kr. 12.00 pr. halvår. Utlandet for øvrig: kr. 28.00 pr. år, kr. 14.00 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 30.00 pr. år, kr. 15.00 pr. halvår.

Løssalgpris: 50 øre
Annonsepris:
32 øre pr. millimeter over en spalte.

Bruk postgiro nr. 16450
Sambandstrykkeriet
Oslo